

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő	Kiadó laptulajdonos:	== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
Helyben: Negyedévre	8 korona.	Rudnyánszky Gyula.	Cászló József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Beszérvre:	12 "			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon
Évre: Negyedévre	50 "			
És évre:	20 "			

Aszály és inség.

— augusztus 23.

1863-ban az Isten csapása nehezedett erre az országra. Nem esett eső kora tavasztól késő ősziig, s az ennek nyomán támadt szárazság irtóztató pusztulást okozott. Ezek és ezrek pusztultak el éhség által, a marhaállomány kipusztult, az ipar és kereskedelem megbénult s úgy látszott mintha a pusztulás örvénye felé sodorná ezt a sokat szenvedett nemzetet a könyörtelen végzet. — Azonban túléltük az 1863-ik esztendőt is, jöttek jobb évek s a nagy csapást kihevertük. De akik éltek abban az időben, úgy emlékeznek vissza erre az esztendőre, mint életüknek egyik legnagyobb megpróbáltatására.

Az 1863 réme kísért 1904-ben Aszály, inség fenyeget, már itt kopogtat a rém az ajtónkon, bennünk nincs erő, hogy megtudjuk akadályozni a bejövetelét.

Vannak részei az országnak, ahol mujus óta nem esett eső, vagy

ha esett is, nem volt annak semmi látszatja. Ezeket a vidékeket sujtja természetesen legsúlyosabban az aszály.

Itt felette rossz eredményeket mutat fel az aratás úgy mennyiség és minőség tekintetében. De már ha az aratás nem is ütött be reméltek valamit a sujtott gazdák a kukoricától, burgonyától és egyéb veteményektől meg a szőlőtől Reméltek, mert azt hitték, hogy júniustól augusztusig talán csak lesz eső, amely fentartsa és táplálja a gabonaneműeket és a veteményeket.

A június, július és augusztus hónapok azonban nem váltották be a reményeket, melyeket gazdák tűztek hozzájuk. Nem esett eső. Eltekintve egy-két szerencsésebb vidéktől, bódító hőség, tikkasztó szárazság volt mindenütt az országban. Oda van a tengeri, a burgonya, a többi kerti vetemény a hőség és szárazság kiirtotta.

Elég lett volna egy órai, egy félórás sűrű eső, a Magyarország földjein hervadó, lankadó milliányi

értékek szint és életet kaptak volna De nem adott a haragvó Istenség egy negyedórai esőt sem, a forró napsugár kegyetlen erővel szivja ki a föld éltető erejét, a tengeri tejszerű torzsokat termelt, a burgonya alig nagyobb a diónál s az is ki van aszva, meg van pörkölve. — Dinnye, tök, uborka eltorzult és izletlen.

Hogy többet ne mondjunk, Európa legtermékenyebb részében a Bácskában, inség, éhség elébe néz a jólétthez szokott kiscgazda.

Ahol az aratás félig meddig beütött ott nem fogják olyannyira megérezni a pusztító nyári szárazságot. De megsínyleni természetesen itt is fogják, mert hiszen a tengeri termés s a vetemények igen súlyosan esnek a mérlegbe.

Növeli a veszedelmet a takarmányhiány. Kiaszott a fű a réteken mezőkön, gulyának, ménesnek alig van hol legelnie. Most még csak hagyján, mert ha száraz, aszott is a fű, a sarjut nagykeservesen csak megeszi a marha. De mi lesz majd

Meglepetés.

— A Szabadság tárcája. —

I.

Az asszony szórakozottan ütögetett napernyőjével egy félig nyitott orgonát, de a lelke a férfi beszédével foglalkozott, a Bá'or Gézáéval, akinek sóvár pillantása vágyva követte mozdulatait.

— Nézzé — fogta meg indulatosan a kezét — jöjjön délután, jöjjön este felé . . . jöjjön, amikor akar . . . de jöjjön! . . . és tegyen boldoggá csókjával, ölelésével . . .

Nem kapott semmi választ. Sallayné most egy apró kavicsot piszkált nagy ügyekezettel, de arca pirba borult, a melle indulattól pihegett.

— Örültség! . . . — mormogta inkább maga elé, de a férfi meghallotta.

— Hát mondjuk, hogy örültség, de egyike a legszentebb örültségeknek, a mire úgy vágyom, és amire — ne tagadja — maga is vágyik . . .

Az asszony valami tagadó mozdulatot intett a fejével, majd így szólt:

— Menjünk! . . . esteledik.

Lassan megindultak hazafelé.

Sallayné belefogódzott Bá'or Géza karjába, aki szóltanul ment mellette, okos számíttással engedve az asszonynak időt arra, hogy meggondolja, megfontolja az előbbi beszélgetést.

A hegy alatt vezetett az utjuk és míg alul az Ipoly folgdogált palóc lassúsággal, a hegytetőről az esti szellő lelekapta az ezeryi fehérvirágos fa illatát és körülsimitotta vele az asszony égő homlokát, kipirult arcát.

Beérték a városba, ahol már is feláramadt az esti korzó, amikor az ember lépten-nyomon kénytelen köszönni egy-egy ismerősének, és a főutca egyik legszebb helyére érve, Sallayné otthon volt.

Kezét nyújtott a fiatal embernek és mikor ez átható pillantással kutatott be a szemébe, a lelkébe, engedelmes megadással mondta:

— Jól van . . . elmegyek!

II.

Sallay már ha mászszor csinálta meg a számvetést amelyből nyilvánvaló lett, hogy tovább nem rejtegetheti a dolgot. Valami százhuszezer korona lehetett a hiány, amit három év óta szedegettet ki lassan-lassan a pénztárból, anélkül, hogy a pótlására csak gondolhatott is volna. Azaz, hogy eleinte gondolt, de később már szó sem lehetett róla, mert a hiány és az örvény nőtt egyre nőit . . . anynyira, hogy hosszú, gyötrelmes éjszakák kísérték gondolatai után úgy találta, hogy csak holttestével tudná betemetni ezt a mélységes űrt.

Megborzadva e gondolatra, valahányszor eszébe jutott! de hiába, — más módot, más megoldást nem igen tudott találni. Így tettek előtte már számosan, akik közül csak kevésben volt meg a léleknek oly ereje, hogy a bűnért bűnhődni is merjen, és az eddigi előkelő társadalmi állás után eltűrje azt, hogy embertársai mint csalo gazembert bélyegezzék meg.

Törlesztéses és egyéb kölcsönöket
Harstein Kálmán jelzalog kölcsön irodája,

a legelőnyösebb feltételek mellett
eszközöl ki o o o o o o o

Debrecen, Piac-utca 83. szám

télen? Amit el kell tenni télire, a takarmány nem termett meg. — A gazda kénytelen lesz eladni a marháját, mel re pedig égető szüksége van mert nem bírja eltartani.

S mindezeknek tetejébe jön a drágaság. Már ma is hallatlan árák vannak Liszt, kenyér, zöldség vetemény és a hus ára már oly magasra szökött, hogy a házikisasszonyok panaszával van tele minden város. De még hagyján ez a mostani drágaság.

Két három hónap mulva. télen s a tavasszal előreláthatóan oly borzasztó lesz a drágaság, hogy attól kell tartanunk, hogy nemcsak a szárazság által sújtott vidékeken, de a városokban is tanyát üt a legborzasztóbb rém, az inség. A magyar nép legszegényebb rétegeit az Ur 1904-ik esztendejében éhínség fe nyegeti.

Ez a vigasztalan perspektiva egészen határozott. Feltartóztathatlanul jön a végzet, pontosan meg lehet állapítani, melyik napon követ kezik be az inség valamely faluban.

S mikor az ilyen megdöbbentő bizonyossággal állunk szemben ell kell reáakészülnünk. Ugy a magános ember, mint a község, város, a kormány és a vasutak mindenképpen készüljenek el, hogy lehetőleg tom pitsák a veszedelem élet. Elősorolni e helyen mindama intézkedéseket, melyek az előrelátható inséggel szemben szükségessé válnak, e helyen nem lehet. De mindenki, aki józan és előrelátható, meg tudja ítélni, mit kell tennie, hogy könnyebben viselhesse el az eredménytelen ősz s a borzasztó telet. A hatóságokra s az államra a nagy új feladatokat ró ez az idej rossz áldatlan esztendő.

Megint számolt:

— Három meg kettő, az öt . . . , meg négy az kilenc . . . meg három tizenkettő . . .

Majd ismét gondolataiba tévedt, hogy miképpen is jutott idáig? . . . Istenem! Hát hogy jut ide az ember? Elindul a lejtőn, amikor aztán látja, hogy nem is olyan nagy dolog, nem is olyan veszedelmes, hát megy tovább . . .

Végeredményben — tekintve az okokat is, — a dolog mindegy . . . de Sallay azt hiszi, hogy mégis az asszony . . .

Mem megy közöttük az együttérés . . .

Bizalmatlanok, nem értik egymást, titkolóznak s így a férfi bizony másutt kereste fel azt a meleget, ami az életéből, a családi tűzhelyéből hiányzott; az asszony pedig büszke lélek, aki nem tudott simulni, nem akart jó lenni hozzá.

Es így történt, hogy utaik elváltak, egyre jobban és jobban elágazva és most, mikor olyan nagy szüksége volna rá, hogy valakinek elpanaszolja nagy keservét, mélységes bukását, olyan messze vannak egymástól, hogy talán meg sem értenék már az egymás szavát. Nincs, nincs senkije, egyedül áll, mint a sivatag közepén a magányos fa,

— augusztus 23.

— A pécskai választás. A pécskai választásra, a hol Herczeg Ferenc szabadelvűpárti jelölt is lépett fel, megkezdődött a komoly küzdelem. Nagy erővel golgoznak a kerületben Bartha Miklós, Lendl Adolf, Nagy Sándor és Vlád Aurél képviselők, ki a függetlensége, ki meg a nemzetiségi mellett. De a sajtóban is csinálják a hangulatot, a hol a legkülönböbb hírek látnak napvilágot. Így a többek közt azt jelentették egyes lapok, hogy a Herczeg Ferenc zászlót nem tüzik ki a községekben. Ötszáznál több zászló leng a kerületben — így jelenti tudósítónk — s egytől-egyig választó házában. Az intelligencia, a mi csak természetes dolog, mint a nagy nevű író mellé sorakozik, a kit ma Kurticsón százas bandérium és óriás szekértábor fogadott s a választók lelkesedéssel hallgatták a beszédét. Ugyanott Zlinszki Mihály husz ember előtt mondott beszédét. Az egész megye, s a mi ugyancsak jelentős, az egész kerület Herczeg Ferenc győzelmében bizik.

— Bánffy báró Kecskeméten. Kecskemétről jelentik: Itteni értesülések szerint Bánffy Dezső báró, az új párt vezére, szeptember hó első napjaiban Kecskemétre érkezik.

A harctérről.

A keletázsiai hatalmas küzdelem még mindig eldöntetlen. Immár hetek óta nem merül fel újabb, jelentősebb mozzanata s a mi utóbb történt, az nem egyéb mint a stratégák készülődése a nagy, az elhatározó ütközetre.

A szárazföldi harctér sakhuzásai a dolog természeténél fogva kevésbé kötik le a nagyközönség érdeklődését. A hadi tudósítások érthető tökéletlensége csak vajmi hiányosan adhatja vissza a mozdulatoknak és taktikázásoknak azt a sorozatát, melyet a két sereg végez. A laikus azonfelül nem rendelkezhetik a stratégiai ismeretekkel sem, a melyek szükségessé volnának ahhoz, hogy a mozdulatok és sakhuzások harcászati jelentőségét megbecsüljék.

Annál fokozottabb mértékben izgatja azonban az egész művelt világ fantá-

ziáját Port-Arthur várható sorsa. A tengerparti erősség falai alatt hosszú, nehéz hónapok óta dúl a küzdelem. A japán ostromló sereg emberfeletti erőt fejt ki, hogy az oroszok e végvárát bevegye. Sok ezerre rug már azoknak az emberáldozatoknak a száma, a melyek e gyilkos harcnak eddigelé áldozatául estek mindkét oldalon. Már-már úgy látszott, hogy a megerősített kikötő végső órái elérkeztek. A japán sereg vezénylő tábornoka kapitulációra szólította fel az orosz helyőrséget, céltalannak jelezvén a további ellenállást. Az orosz sereg kapitulációja azonban nem következett be, de nem következett be eddigelé Port-Arthur eleste sem.

Akármi áll is a dolog, Port-Arthur hősiességének örök dicsősége marad az orosz hadseregnek. A nagyközönség eddigelé lelkesedéssel szemlélte a hadi szerencse által jobban kegyelt japánoknak valóban halálmegvető és példatlanul hősiességét. Am ez nem lehet ok arra, hogy a kevésbé szerencsés ellenfél imponáló erő kifejtése előtt a zászlót meg ne hajtja.

A mi hősiességet az oroszok Port-Arthur védelmében kifejtettek, az a hadi történet legfényesebb lapjaira emlékeztet. Ime egy hosszú hónapok óta ostrom alatt álló helyőrség, mely sziklaszilárdan áll helyt, körülzárva minden oldalról! Menekvése nincs más, csak a halál! De vigasztalan a helyzetében, elcsigázva és elgyötörve még mindig tartja az őrizetere bizott végvárát.

Előkelő katonai szakértők több ízben rámutattak már, hogy Port-Arthur elestének a háboru eredményére tulajdonképpen lényeges befolyása alig is lesz. Ha a japánok a várat mindennek dacára olyan szívósággal ostromolják, ha mindennek dacára erejük egy jelentékeny részét az erődítmények körül lekötik, ha katonáik életét ezerszámra vetik oda áldozatul, úgy ennek csak az az oka, hogy egy határozot orosz kudarc által a világ és a saját maguk jóhangulatát és lelkesedését fokozzák és győzelmi bizalmukat erősítik.

Am a legújabb érkező hírek a szárazföldön sem tüntetik fel most már a japánok helyzetét olyan előnyösnek, a

Felkeresné ugyan a feleségét, de megalázkodás nélkül nem teheti, nem is teszi.

Pedig . . . lehet, hogy az utolsó beszélgetésük volna . . .

Megkísérli, hogy némi erélyt sugalljon magának.

— Eh, félre ezekkel a hüvös gondolatokkal, — mondja hangosan, hogy élő szót halljon legalább, de szomorúan hangzik a szava, nem kél rá sehonnan visszhang.

Odakint alkonyul. Gyertyát gyújt, ami kísérleti fényt vet halvány arcára és tovább számol:

— Kettő meg három, az öt . . . meg négy, az kilenc . . . meg három, tizenkettő . . . Azaz . . . tizenkettő . . .

Az ajtó nyílik; a suhogó szoknyákkal friss levegőáram is tolul be rajta és felhangzik az asszony csengő szava:

— Jó estét, barátom!

— Kezét csókolom, édes. — Hol járt?

— Kint voltam egy kicsit; fáj a fejem.

Es a férj — amint az kölcsönös hazugságaikon épült házasságukban szokássá lőn — mutatott gyengédséggel csó-

kolta meg a fehér homlokát, amit az asszony szinlelve tartott csókra.

Egy arcizma sem mutatta, hogy most a halálos ítéletét számította össze, az asszonyt nem is érdekelte volna a dolog, meg se látta, hogy olyan szokatlanul halavány a férje.

III.

Az asszonyka felvette gyönyörű fehér ruháját, kezébe fogta elefántcsontfödelű, aranymetszésű imakönyvét s benyitott az urához.

— Megyek a templomba barátom

Sallay végignézte és igen csinosnak találta, de különösnek tetszett neki, hogy bemondja, hová megy; eddig nem igen szokta.

Dacos lelkén erőt vett a gyengeség és megpróbálta a menyecskét itthon tartani.

— Maradjon ma nálam, kedvesem! Szeretnék beszélni magával.

— Furcsa, — gondolta az asszony, éppen most vannak bizalmaskodó hajlamai. Nem hajlott a szóra.

— Nem lehet, barátom, de majd sietek vissza!

Es érezve, hogy ellenzéseért kárpót-

mind az eddigelő volt. Az oroszok Liaojangnál erős pozícióban vannak s a jelenségek azt mutatják, hogy most a döntő ütközet elől kitérni nem óhajtanak.

De úgy látszik okuk sincs erre. Mert a szakértők véleménye szerint egy esetleges japán támadás esetén most az oroszok vannak fölényben. Számszerint ugyan a seregük alatta van a japán haderőnek, ám egy megerősített hadállásban levő ellenség sikeres megtámadására a japán mumerikus fölény még sem elegendő. Így hát kizárólag a japánok belátásától függ, vajjon a döntő harc most bekövetkezik-e, avagy nem. A japánok támadása elől most az oroszok kitérni nem fognak.

Ha Port-Arthur elesnék, az erőviszonyok nyomban megváltoznának. Ez esetben a japánok nagy segítséget nyernének. Különösen tüzérségi erősítésre tennének szert a kikötő körül lekötött erők felszabadultával. Ilyképpen ez az eset bizonyára okul szolgálna az oroszoknak, hogy még tovább, Mukdenig vissza vonuljanak. Sor kerül-e erre vagy sem, azt a közel jövő fogja megmutatni. E pillanatban a harctéri helyzet az, hogy az oroszok jól védett pozícióban farkasszemmet néznek a közvetlen közelükben álló ellenséges sereggel.

A rozsnói püspökség zörgöndnokság alatt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, aug. 23.

Beavatott körökben hetek, sőt hónapok óta híre járt, hogy a magyar püspökök egyik tagja súlyos anyagi gondokkal küzd s az utóbbi időben már udvari papjainak fizetését nem tudta folyósítani. A minap azután néhány lap meg is nevezte a püspököt Ivankovics János dr. rozsnói püspök személyében azon hír kapasan, hogy a püspöknek egy 9000 koronáról szóló váltója sorra járta a vidéki

pénzintézeteket, de az összeget sehol sem fizették ki, mert a püspököt nem tartották hitelképesnek. Ez annál nagyobb feltűnést keltett, mert tudvalévő, hogy a magyar püspökök a legfényesebben vannak dotálva, a gazdaságukról és tekintélyükről mesés hírek vannak forgalomban. A rozsnói püspökség nem tartozik ugyan a jobb jövedelmező püspökségek közé s körülbelül 40,000 korona évi jövedelemmel rendelkezik, mindazáltal akadtak az egyházmegyének püspökei, a kik kiadásukon kívül még jótékonyt is gyakoroltak.

A rozsnói püspök anyagi gondjairól forgalomba hozott hírek esakhamar valónak bizonyultak, s a helyzett annyira kiélesedett, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter kénytelen volt a rozsnói püspökséget zörgöndnokság alá helyezni, a miről a hivatalos lap mai száma tesz bizonyosságot azzal a kijelentéssel, hogy a miniszter a rozsnói javadalom zörgöndnokává dr. Stefánits István közalapítványi királyi ügyigazgatósági címzetes aligazgatót nevezte ki,

Ivankovics János hat év előtt került a rozsnói püspökség élére a kultuszminisztériumból, a hol mint dr. Wolafka Nándor utóda az egyházi ügyek referense volt. E hat év alatt szaporodott a püspök adósága olyan nagy arányúvá, hogy nem lehetett megmenteni a bukástól. Hogy mi okozta a püspök anyagi bukását, azt még nem tudni. Nem voltak költséges pasziói nem tartott drága lovakat, hintókat, s a szokásos püspöki ebédek számát is lehetőleg a legszűkebb korlátok közé szorította. A kik a püs-

pököt közelebről ismerik, azt mondják, hogy valószínűleg uzsorások okozták anyagi romlását.

A hitelezők zaklatása arra készítette Ivankovics püspököt, hogy illetékes helyen jelentést tegyen tarthatatlan helyzetéről, ama reményben, hogy a vallásalapból talán sikerülni fog ügyeit rendezni. A vallásalapból ki is fizettek néhány százezer koronát, de ekkor tűnt ki, hogy a püspök adósága közel másfél milliót tesz ki. Ezt lehetetlen volt a vallásalapból rendezni, s ezért illetékes helyen felszólították a püspököt, hogy adja be lemondását, s vonuljon kolostorba. Igérték neki évi 4000 korona kegydíjat de a püspök keveselte azt s 8000 koronát kívánt. Ezt nem voltak hajlandók megadni, s miután a püspök nem mondott le, a kultuszminiszter kénytelen volt a zörgöndnokságot elrendelni.

Most úgy áll a helyzet, hogyha Ivankovics püspök egy meghatározott időn belül le nem mond, akkor megfosztják a püspökségtől. Ha ellenben beadja lemondását úgy a királyhoz, mint a pápához, akkor egy bizonyos összegű kegydíjjal kolostorba vonul, a zörgöndnokság megszűnik és új püspököt neveznek ki a rozsnói egyházmegye élére.

Ugy egyházi, mint politikai körökben óriási érdeklődéssel várják a további fejleményeket, mert ez az eset példátlanul áll a magyar püspöki kar történetében.

Rozsnóról jelentik, hogy Ivankovics püspök kijelentette, hogy nem mond le a püspökségről. Ez a kijelentés nagy megdöbbenést keltett. Ennek künben az lesz az ered-

lással tartozik férjének, odatartotta neki homlokát:

— Na, csókoljon meg!

Még csak észre sem vette, mind vörösek a férje szemei, mind dult az arca, mind zilált a lelke.

Sohasem törődtek az egymás dolgaival, de most különösen más foglalkoztatta.

Sallay már menőben utána kiáltott:

— Azután imádkozzék értem is!

Kiért az utcára, amelynek levegője meleg és fűszeres volt a tavaszi szagoktól.

Gyöngye szellő mozgatta ezt az illatengert, hogy az ember szinte fürdött benne. A templomnak vette útját és onnan egyenesen levágott céljának: a Bátor Géza lakásához. A szive örülten dobogott, hanem az esze mi lázat sem érzett az első lépés fölött. — Az izgalmat csupán az újság, a szokatlanság okozta, és az, hogy ezáltal ő maga is hősnő; mert ilyen első lépéseket gyakran átélte már ő divatos írők leírásából, barátnői elbeszéléséből.

Kissé remegett mégis és ez a remegés gyöngye pirt fakasztott az arcán és néha-néha önkénytelen összeborzongott a pár perc múlva bekövetkezőkre gondolva.

Az egy pillanatra sem jutott eszébe, hogy visszafordul. Sokkal határozottabb lélek volt.

Megnyomta az ajtó kilincsét és behatolt a kapun.

Hátravetette fátyolát és nőmi zavarral igéző elfogultsággal mondta:

— Eljöttem . . . itt vagyok! . . .

Bátor Géza a kicsi imakönyvre pillantva, győzelmesen elmosolyodott, azután hozzálépett, kezét csókolta neki és megölelte:

— Én drágám! . . . édes egyetlenem! . . .

IV.

Sallayné kilopakodott az alkonyba és még egyet járt, mielőtt hazafelé venné útját.

— Nagyon gyöngéd lesz ma az urához, — volt az első gondolata — ma megérdemli, szegény . . .

A légyottal, a bűnével nem is igen foglalkozott, még közvetlenül a hatása

alatt állt a mai délutánnak. Nem érezt még meg a dolog arra, hogy elmélkedjék fölötte.

A nyakán, a karján ott égett még a Bátor Géza csókja és bizseregve furdott lázas ereiben a vér . . .

Alkonyodott.

Mi más volt a mai est, mint a tegnapi! . . . A vágyak kielégítve, a bűn megizelve! . . .

Az első lépés az örvény felé, amit feltarthatatlanul követ a többi . . .

Hazaért.

Nem fogadta senki. Az ajtók nyitva, a cselédek sehol. Az üres lakás, mint valami hangtalan szemrehányás, megdöbbenette. Most ijedt meg csak a délutántól és a bizonytalanságtól, mielőtt férjével találkoznék, olyan izgatottá tette, hogy alig várta már, hogy szembe kerüljön vele. Szerette volna tudni nagyon, miként fog elötte állni. Megőrzi-e nyugodtságát, hidegvérét? nem lesz-e önkénytelen vagy véletlen árulója a mai délutánnak?

Bátran benyitott, de azért hallotta a csendben a szive félénk zakatolását.

ménye, hogy a pápa és a király megfogják őt fosztani a püspökségtől.

A vallásalapból kifizettek háromszázezer koronát. A püspök saját vallomása szerint összes egy millió százötvenezer koronára rug.

Amint a püspöki környezet előadásából kitérünk, a püspök anyagi gondjai annak politikai szereplésével kezdődtek. Annak idején ugyanis Tisza Lajos gróf kérésére fölépített Szegeden, ahol az ellenzékkel szemben diadalra juttatta a kormánypartot.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Uj segédlelkész. A világjáró diákok: Erdei Károly IV. éves hittanhallgatót a hajdunánási ev. ref. egyház Pákozdi Lajos lelkész mellé segédlelkészszé hívta meg. A szép meghívásnak Erdei örömmel tesz eleget és állását valószínűleg már a jövő hónapban elfoglalja.

Iskolai értesítés. Az ágost. hitv. evang. elemi iskolában a beiratások ez évi szeptember hó 1—3 napjain lesznek és pedig mindig délelőtt 8—12 óráig a Miklós-utca 3 szám alatt levő iskolai helyiségben. A tanítás szeptember 5 én kezdődik istentisztelettel. Felkérem az érdekelt szülőket, hogy gyermekeiket a mondott napokon beiratni sziveskedjenek nehogy az esetleges késedelem miatt a felvételt megtagadni kénytelenek legyünk. Az első félévi tandíj a beiratás alkalmával fizetendő. Ugyanakkor folyamodhatnak a vagyontalanok tandíjelengedésért. Materny Lajos főesperes, iskolaszéki elnök.

Beiratás a főreáliskolában. Az állami főreáliskolában az 1904—905. tanévre a tanulók felvétele és a beírás szeptember 1 2 3 napjain lesz: ugyanezen napokon kell az osztályfőnöknél jelentkezni azoknak is, kiket az igazgatóság július első napjaiban már bejegyzett. A felvételek és beírások bezárása után szeptember hó 10-ig még felveheti az igazgató az olyan jelentkezőket, kik késedelmüknek elfogadható okát tudják adni, későbbben je-

— El lehet merülve munkájában, szegény, vagy talán elayomta az álom...

Lábujjhegyen jött és befogta tréfásan a szemét: találá el, kicsoda? ... de a keztyűjén valami nedvességet érzett; — ami bepiszkitotta a világos szarvasbőrt.

Borzasztó sejtelmek támadtak és eszébe hirtelen megvillant a halál rettenetes gondolata.

A férj megölte magát! ... Ugy érezte, hogy most már érti viselkedését és emlékezett is elszánt halványságára. — Készült erre ... — régen készült már ...

Rémülten sikoltott fel. Reszketve gyújtott gyertyát, amelynek gyöngye fénye még szörnyűbbnek mutatta az átlótt véres fejet ... És nem volt ereje, nem volt bátorsága hozzá, hogy odarogyjon, a megcsalt, meghalt férj hidegülő tetemére ... Csak állt mellette elkábultva és nézte ... nézte ...

Honti Henrik.

lentkezőknek a tankerületi kir. főigazgatóhoz kell a felvétel engedélyezéséért folyamodni. A felvételeknél a kisebb tanulók rendszeren, az első osztályba lépők pedig minden esetre az atyának, illetőleg az anyának vagy gyámnak vagy ezek akadályoztatása esetén ezek megbízottjainak kíséretében kötelesek megjelenni. A beírásnál a legutóbb kapott iskolai bizonyítványt, az életkor és a név igazolására a születési anyakönyvi kivonatot, és az oltási, illetőleg újraoltási bizonyítványt minden tanulónak be kell mutatnia. A felvételnél 9 korona 70 fillér beírási díjat azonnal be kell fizetni. Ennek fizetésétől felmenteni senkit sem lehet. Egész évi tandíj 48 korona. Ezt vagy félévenként október és február hónap első felében, vagy négy részletben: október, november, február és április hónapok első napjain kell befizetni. Szegénysorsu, jó magaviseletű, szorgalmas tanulók tandíjmentességben részesülnek, ha az előbbi évben minden tantárgyból legalább jó volt az osztályzatuk. A folyamodványt, melyhez szegénységi vagy vagyontalan-sági bizonyítványt is kell mellékelni, a főreáliskola igazgatóságához kell beadni legkésőbb szeptember hó 15-ig.

MŰVÉSZET.

Parlaghy Vilma kiállítása. Lwow hercegné Parlaghy Vilma a világhírű magyar festőművésznő Marienbadban, ahol most üdül, képeiből kis kiállítást rendezett, amelyet maga Edvárd angol király nyitott meg. A király kíséretével, amelynek soraiban Slatin basa tábornok, a szudáni győztes hadvezér is volt, megjelent a kiállításon és nagy érdeklődéssel szemlélte meg a magyar művésznő ismert kitűnő képeit. Különösen sokáig nézte Edvárd király II. Vilmos német császárnak legujabb, kitűnően sikerült arcképét. A mikor a király észrevette Péter király arcképét, amely szintén látható a kiállításon, Ilatin basa felé fordulva megkérdezte, hogy vajjon ismerie a szerb királyt, azután pedig minden további megjegyzés nélkül elfordult a képtől. A művésznő ismert Bismarck-képe szintén nagyon folkellette az angol király érdeklődését és hosszasan nézte Asgar kán perzsa nagy vezér képét is, amelyet a művésznő nemrég festett.

AZ OROSZ TRÓNÖRÖKÖS KERESZTELÉSE.

Szentpétervárról jelentik, hogy Alexis Nikolajevics nagyherceg, trónörökös keresztelődje e hó 24-én minden pompa nélkül egész egyszerűen és csöndben fog megtörténni.

A trónörökös keresztapja II. Vilmos német császár lesz, akit Henrik porosz herceg fog képviselni a szertartáson. A herceg ma este utazik el Wilhelmshöhe-ből Seckendorf ellentengernagy és Bülow hadsegéd társaságában.

Az ujszülött Alsxius nagyherceget a cár tudvalevőleg az összes kozákok főhetmanjává nevezte ki. Erről a kinevezésről doni, az urali és a terekvidéki kozákokat külön cári követek fogják értesíteni, akik ösödök óta meghatározott

szabályok és szertartások szerint fogják a cár üzenetét átadni. Ez a ceremónia a következőképpen történik:

A kozák a szabad ég alatt gyűlnek össze teljes hadi felszereléssel és egy négyszöget képeznek, a melynek közepén a legöregebb kozák vezetők állanak a csapatok lobogóival és jelvényeivel. Ezután megharsannak a kürtök és megjelenik a cár követe, aki felolvassa a kinevezést. A szertartás estélyén nagy népünnepek szoktak lenni. Ezuttal azonban ez az egész szertartás nagyon egyszerűn fog lefolyni, amennyiben most a kozák ezredek legnagyobb része a csatatéren van. Ellenben a rendes szertartások szerint fog megtörténni annak a cári üzenetnek átadásával amely Moszkva népének adja hírül a trónörökös születését. Ezt az üzenetet Dolgorucky herceg a cár főhadsegéde vitte meg Moszkvába, aki a hatóságok és a város fejei előtt, az Uspensky-dómban olvasta fel az ukázt. A szertartás alatt Moszkva összes harangjai zugtak és dörögtek a helyőrség ágyúi.

Dolgorucky herceg az örvendotes hír meghozataláért, ősi orosz szokás szerint egy drága serleget kapott ajándékbá Moszkva városától.

H I R K.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, aug. 23. Sok helyütt, főkép keleten még eső és hőszűnyedés várható.

Nyári séték.

Uj repülőgép.

Megint szárnyra kelt egy szenzációs hír, mely a napi sajtó révén bejárta rövid néhány nap alatt az egész világot. Az érdekes hirt az Engllsch Mechanie című londoni műszaki folyóirat küldte világgá és ma már mindenki arról beszél, hogy Holland L. P. amerikai mérnöknek végre sikerült a repülés droblémáját gyakorlatilag is megfejteni.

Holland ugyanis három évtizeden át megfigyelve a madarak repülését, most egy olyan szárnyrendszer konstruált, melylyel 80—150 (?) kilométer sebességgel lehet haladni. Biztonság tekintetében e gép — így mondja a feltaláló — felül mulja az eddig ismerteket. Nem baj, ha utközben a négy szárny közül egy eltörik, sőt kettő is eltörhetik és a repülőember még mindig simán földre szállhat. De hogy mi történik, ha mind a négy szárny eltörik, arról nem nyilatkozik az amerikai feltaláló.

Már pedig ez könnyen megeshetik, mert hiszen ha egy szárny eltörhetik, ugyanaz megtörténhetik a többi hárommal is, lévén mind a négy ugyanazon anyagból.

Az ötven koronás gép még sem olyan biztos, mint a kerékpár vagy automobil. De hát kérdés nem azon fordul meg, vajjon eltörnek-e a szárnyak vagy

sem, hanem azon, hogy lehet-e egyáltalában szó a szárnyakkal való repülésről?

Annyi bizonyos, hogy holland eszméje nem új. A Bécsi Mercurius feljegyezte a dömösdi kádármeister esetét, a ki nádszálakból és gyolcsból szárnyakat formálván, sas módjára repkedé egyik szénaboglyáról a másikra, folyton hirdetve isteni küldetését. A tulhajtott gondolkodású kádármeister kísérleteit azóta számtalanszor megismételték, de bizony nagyon kevés eredménnyel.

Az egyént repülés, tudományos nyelven; aerodinamikusan repülés, egyik legjelesebb művelője Lilienthal Ottó berlini mérnök volt, aki szárnyas repülőgéppel 15 méter magasságból zuhant le és életével fizette meg vakmerő kísérleteit. Lilienthal gépével már 10 méter sebességgel tudot haladni 200—300 méteres uton keresztül. Eljárását folytatta és új módon fejlesztette Chanute chicagói mérnök.

Míg ugyanis Lilienthal lábainak mozgásával igyekezett súlypontját változtatni, hogy a szél lökéseinek egyenlenségeit ellensúlyozza, addig Chanute ezt önműködőleg akarta készülékével végeztetni. Chanute tizenkét szárnyfelületet adott gépének, melyek hossza egyenként 18 méter, szélessége pedig 0,9 méter. A szárnyakat rugalmasan erősítette a kerethez. A szárnyak számát és formáját azonban Chanute többször megváltoztatta, de bárhogy is variálta és kombinálta, számbavehető eredményt sehogysen volt képes elérni.

Holland találmánya tehát semmi képpen sem nevezhető újnak, sőt, a mint a leírásból kitűnik, bizonyos, hogy nem más, mint Lilienthal és Chanute gépeinek gyenge utánzata. Holland eddig csak kis modellekkel dolgozott.

Nyílt kérdés tehát még az is, vajjon a gép a tervzett nagyságában egyáltalában az emberi kar és láb szolgáltatott erő által mozgásba hozható-e?

Mindazok a szakemberek, a kik e kérdéssel eddigelé komolyan és behatóan foglalkoztak, egybehangzóan azt, hogy kedvezőbb eredményt, mint Lilienthal az aerodinamikusan repülés terén elérni lehetetlen.

Hogy Holland képes lesz-e a szakemberek véleményét az ősszel megváltoztatni, még egyelőre nyílt kérdés. Jelenleg úgy áll a dolog, hogy Holland szerkesztett egy szárnyas repülőkészüléket és abban a reményben ringatózik, hogy sikerült neki a repülés problémáját gyakorlatilag megfejteni. De ezt csak ő állítja!

* **Személyi hírek.** Wolafka Nándor dr. v. püspök, plébános ma délben két heti üdülésre elutazott Debrecenből.

* **Az orosz trónörökös keresztatyja.** Edvárd angol király tudvalevőleg elvállalta az újszülött orosz trónörökös keresztapát, annál a szoros rokonsági viszonynál fogva, amely az angol és orosz udvarok között fennáll. Az angol király neje és a mostani orosz cár anyja ugyanis testvérek. A keresztelőn az angol királyt Battenberg Lajos herceg fogja képviselni a kit Edvárd király ebből az alkalomból tengernagyá nevezett ki. Battenberg herceg az angol király kézirátát viszi el a cárnak. A kézirát minden politikai jelleget mellőzésével egyedül a trónörökös születésére vonatkozik. Az angol király szívesen ment volna el maga is a keresztelőre, de az orosz-japán háború miatt ezt nem teheti meg, mert az angol közvéle-

mény tiltakoznék királyának pétervári látogatása ellen. Ugyanebből az okból maradt el tavasszal is Edvárd király tervezett pétervári látogatása.

* **Esküvő.** Szombaton, 27-én lesz az esküvője Szeremley Béla dr. főgimnáziumi tanárnak Dóczy Ilona tanítónővel, Dóczy igazgató nagyműveltségű és bájos leányával.

* **Kinevezés.** Frack Mihály debreceni kir. tábla írnokot az igazságügyminiszter a rahóli járásbíróshoz segédtelekkönyvezetővé nevezte ki.

* **Orvosi gyakorlat.** Szegedi Zsigmond dr. gyermekorvos külföldi utjáról visszatérve rendelkezéseit gyermekbetegre részére, megkezdte.

* **A tizenhét milliós kölcsön.** Augusztus 5-én szavazta meg a város törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése a nagy kölcsönt. Az erre vonatkozó határozatot augusztus 10-én függesztették ki és így az előirt 15 napi fellebbezési idő csütörtökön, augusztus 25-én este jár le. Eddig még nem érkezett be fellebbezés a határozat ellen és ha a mondott lejáratiig sem érkezik, a városi tanács a határozatot aug. 26-án felterjeszti a belügyminiszterhez jóváhagyás végett. Tekintettel arra, hogy a határozat egyelőre csak a konvertálásra és a már megszavazott összegek fedezésére szükséges kölcsön felvételéről szól, kétségtelen, hogy a kormány jóváhagyás kifogás nélkül le fog érkezni.

* **A csehországi hadgyakorlat.** Az ideai nagy szárazsága és a vízhiány miatt a csehországi hadgyakorlat megtartása tudvalevően nagy nehézségbe ütközött. Mint Prágából jelentik, a hadgyakorlat helyéről odaérkezett tiszt azt mondja, hogy a vízhiány azon a vidéken, ahol a hadgyakorlatot megakarják tartani, nagyon érezhetővé vált s nagyon kérdéses hogy a meg lehet-e majd tartani a hadgyakorlatot. A király azonban csak a legvégső esetben fogja megengedni, hogy a tervezett hadgyakorlat elmaradjon.

* **Vizsgálat a kórházban.** A debreceni kórházban ma délelőtt vizsgálat volt. A vizsgálatot teljesítő bizottság elnöke Köröczi Gyula városi tanácsos, tagjai pedig ezek voltak: Dóczy dr. Tóby Elek, Sárvári Gyula dr. Papp József, Lencsés Nagy Bálint és Kalmár Barna. A bizottság bejárta a kórtermeket megnézte a gépházat és a lakásokat, átvizsgálta a konyhát, a gyógytérmet, a műtőtermet, a hullakamarát és a bonctermet. A bizottság elnöke a kórházi személyzet előtt a legnagyobb megelégedéssel nyilatkozott a kórházban tapasztalt pontosságról, rendről és tisztaságról.

A debreceni izr. hitközség előjárósága értesíti a t. hitközségi tagokat, hogy az imaszék bérbeadás a tavalyi árak mellett f. év szeptember 4-én veszi kezdetét és pedig a tavalyi bérlők jegyei 5-5-én a hitközségi irodában (Kápolnási-utca) árusíthatnak és az elsőbbségi jog csak e napig tartatik fenn, ezentúl vagyis 6-tól 9-ig naponként d. e. 10-12-ig és d. u. 3-5-ig az általános bérbeadás a Deák Ferenc-u. templom előcsarnokában fog eszközöltetni. A 8 koronás jegyek, melyekre az elsőbbségi jog nem tartatik fenn, csak f. év szeptember 8 és 9-én válthatók. A kis új imaházban az imaházban az imaszék jegyek külön fognak f. év szeptember 7, 8 és 9-én naponként

d. e. 8-12-ig és d. u. 3-5-ig árusíthatni. Az elsőbbségi jog csak 7-ik napján tartatik fenn. Az előjáróság.

* **Szerencsétlenül járt katona.** Tegnap délelőtt az erdőre volt posztra kiállítva Gönczi Sándor honvéd baka. Véletlenül azonban a háta megett levő dombos földszakadék rája zuhant s magára alá temette. Mire kimentették szegényt, már megfulladt. Megindították a vizsgálatot arra nézve, hogy kit terhel a felelősség.

* **La Manche csatorna átúsása.** Holbeim ismét uszó a múlt pénteken kísérte meg ötödször a La Manche-csatorna átúsását, ami eddig csak Webb kapitánynak sikerült. Holbeim ezuttal Dover-től mintegy három mérföldnyire Lyddo Sportnál kezdte meg útját. Ezuttal tíz óráig és husz percig uszott a tengeren s husz mérföldnyi utat tett meg, de ekkor ereje elhagyta és kénytelen volt a kísérő csónakba szállani. Holbeim azonban el van tököelve, hogy a mint lehet újra megkísérli vakmerő tervének végrehajtását nem nyugszik addig, míg törekvését siker nem koronázza. Ugyanazon a napon, amikor Holbeim megpróbálkozott a La Manche-csatorna átúsásával egy gyakorlott angol uszó Haggerthy szinten megkísérlette a csatorna átúsását. De alig egy órai uszás után, amely alatt mindössze másfél mérföldet tett meg, göresöket kapott, mire hamarosan kifogták a tengerből.

* **Nagy tűz.** Déri István, Vörös utca 17. szám alatti lakosnál tegnap az esti órákban tűz ütött ki, amely elhamvasztotta 12 öl hosszú nádas házát. A tüzet este 7 órakor jelezték, mire a tűzoltóság Morvay parancsnok vezetésével 8 vízeshordóval kivonult és két órai erőmunka után sikerült is lokalizálniok a tüzet. A kár óriási.

* **Sándorból—Péter.** A belgrádi királygyilkossági tragédiának utolsó felvonása most játszódott le Kőrmöcbányán. Az ottani pénzverdében most 12 millió frank értékű arany és ezüstpénztől üzik el a szerencsétlen Sándor király hazajáró lelkének képét. Ott, Kőrmöcbányán egyszerűbben és sikeresebben járnak el a lelket furdaló nyomok eltüntetésében, mint a bűnösök. Beledobják a százezer darabnyi és tizenkét millió értékű aranyat, ezüstöt az olvasztó kemencébe, ahol az arany, az ére itthagja a földi nevét, mintegy uólsóítéleti tűzben egyénileg megsemmisül és lesz belőle tiszta arany. Csakhogy nem sokáig tart az arany tisztasága, ártatlansága. A másik pecében megkezdődik ismét a földi pálya, az új pénzverő modellbe és Sándorból—Péter lesz. És amint így lesz, ott látja maga körül a régi földi ismerősöket az előző életből, a szerb főtisztviselőket, akik ott vannak, hogy ellenőrizzék az új király ezerszeres megszületését és a kissé remegő királyfejeknek kórusban, időközönként odaszúgnak: Ne félj semmit felséges Sándor... azaz Péter, mi vagyunk itt, a te hű Lízárjaid.

* **Megvert talyigás.** Afféle finom talyigás tréfákkal illették egymást Jenes Sándor meg Kovács Sándor talyigások a Hatvan utca végén a talyigásállomáson. Evődés közben Jenes kocsikezesével bekente a Kovács arcát, mire Kovács lekaptá a talyigáról a fuvarosok fegyverét, a löcsöt; ezt azonban Jenes

megkapta Kovács kezében. Dulakodtak, miközben Jenés elvette a löcsöt és azonnal elborította a vér. — Balkányi Emil dr. vette ápolás alá a megsérült talyigást. Jenés ellen megindították a vizsgálatot.

* Dégihalak a Csolnakázó tó körül. Vettük a következő sorokat: Tekintetes Szerkesztő ur! A város tulajdonát képező Csolnakázó-tó az ideig nagy szárazság következtében felére apadt, a tó körül pedig vastag rétegben hevernek a vízhiány miatt elhullott halak és kiállhatatlan büzt terjesztenek, melyet a közeli Boldogkert lakói egyáltalában ki nem kerülhetnek. A város, bár már közegészségi szempontból is kötelessége volna e betegséget terjesztő hullákat eltakarítani illetőleg a Csolnakázó-tó bérletjét utasítani, szíriánt mindeddig nem intézkedett. Ez uton hívjuk fel tehát a hatóság figyelmét erre a türelhetlen állapotra és kérjük, hogy a kellő intézkedéseket megtegyeni sziveskedjék. Tisztelettel több boldogkeri lakos.

* Milyen lesz a szüret? Rendkívüli időjárások alkalmával, mint amilyen a miylen a mostani is, a régi krónikákhoz szoktak fordulni, s a régi időkben történő hasonló esetekből igyekeznek következtetést vonni. A mai tartós és kétségbeesítő szárazság folytán szintén előveszik az egykori följegyzéseket s azt akarják megállapítani, hogy az elmúlt századokban előfordult száraz esztendő idején a bortermés milyen volt. Nos hát a följegyzések kissé ellentmondók. — 1260-ban rettenetes szárazság uralkodott s a bortermés kitűnő volt. Három évvel később megint forróság és szárazság aggasztotta az embereket és a szüret a legjobbak közé tartozott. Hasonló eset történt 1294-ben és 1482-ben, valamint az 1540-ik esztendőben is. Ezekben az években három négy hónapig is nem esett az eső. Voltak azonban olyan meleg és száraz esztendő is, amelyek a bortermést egyszerűen tönkretették. Ilyen volt 1458., 1556. és 1588. amikor a szőlőtermést a hőség és a szárazság folytán valóságos katasztrófa érte. Más szóval a régi följegyzések és tapasztalatok alapján sem lehet megállapítani, hogy az idén milyen lesz a szüret.

* Garázda részeg. A Széchenyi-utján részeg fejjel hatalmas botrányt rögtönzött Szabó János napszámos. Bement az üzletkebe és az ott levőkkel gorombáskodott. Az utcán is belekötött a járőrökbe. A rendőr figyelmeztetésére a nála levő 3 kilogramnyi szalonát hozzá vágta a rendőrhöz. — A bűnügyi osztályhoz vitték.

* Elloptak egy kaszárnyát. Hogy mi mirdeint lopnak Oroszországban, arról már nem egy pompás tudósítást olvashatott a báméskodó Európa. Hadihajót, vonatot, kórházat, de ez mind csak papíron volt meg és azért a mikor az árát ellopták, tulajdonképpen könnyű munkát végeztek, már orosz fogalmak szerint. De most egy egész munkáskaszárnyát loptak el, mely megvolt építve s állott a maga helyén és egyszerre kámforrá változtatták a geniális orosz tolvajok! Ezt a kaszárnyát a tetski bányatársulat építette föl — igaz, hogy csak fából, de szolid kőalapon — Galiat falu mellett s beakarta népesíteni munkásokkal. Addig is, míg a

kaszárnya lakói megérkeznek, természetesen őriztette a társulat. A bakter egy este, szokása szerint lefeküdt a föbe és ott derekasan elaludt. Reggelre kelve be akart menni abba házba, melyet éjjel olyan hűsögesen őrzött, ámde a ház nem volt sehol. Törülgette a szemét és ugyan csak vizsgálta a környéket. A ház eltűnt. Ördög is egy kicsit, a míg segítségére jöttek a keresésben, de a ház mégis oda volt, s csak azt konstatálhatták a tömredék szekérvom után, hogy ravasz betyárok az elmúlt éjjelen szétszedték az egész házat, alkotórészeit kocsikra rakták és bizony elvitték mind az egészet és nem hagytak ott semmit. Az orosz lopási rekordnak ezt a leistung-ját már fokozni is alig lehet, ha csak éppen nem — mert szegény hozzánk a fantáziánk — hogy legközelebb ellopják valamelyik kormányzóságnak a — területét.

* A messzelátó. Bakó Mihály hetes egy messzelátót kerített valahol. Valószínűleg nem igaz tulajdona volt, mert a temetőben bujdosott vele. Ott fogták el.

* Mérsékelt körutazások a Tátrába. A magyar királyi államvasutak Igazgatóságától vett értesítés szerint Budapestről mérsékelt áru menettérti körutazási jegyek adatnak ki a Kassa—odubergi vasut „Csorbu állomására oly kép, hogy azok úgy valamin mint visszajövet Kassa, Ruttka vagy Zsolnán át érvényesek. A körutazási jegyek 14 napra érvényesek és gyorsvonaton az I. osztályban 48 koronába, II. osztályban 36 koronába, míg személyvonaton a III. osztályban 16 koronába kerülnek. Kaposonban ezen körutazási jegyekkel az idegenforgalmi vállalat 45 koronáért, oly kirándulási jegyfüzeteket bocsát ki, amelyek Csorbatón, Tátrafüreden, Tátralomnicon, Szepesbélán. (Csepköbarlang) Tátraszéplakon összesen három napi tartózkodásra és a vállalat kocsitának, szintugy a Csorba csorbatói fogaskerekű vasut is a Szepesbélai poprádfalkai helyi érdekű vasut díjtalan használatára jogosítanak. A füzetek külön-külön kaphatók és nincsennek több személy együttes utazásához kötve. Budapest 1904 augusztus hóban. A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

* Elveszett tárgyak. Elveszett egy duplafedelű aranyóra láncsal, továbbá egy briliáns mellű és egy női aranyóra. A becsületes megtaláló jutalomban részesül ha a bűnügyi osztályhoz beszállítja.

LETZTER JÓZSEF fényképész festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál levő kirakásban.

x Legjobb szabású férfi divat ingek 1 frt. 75 2 frt. és 2 frt. 50. Feheténél.

x A piac legélénkebb helyén egy üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Ma este az Arany Bika kévéházban Rácz Károly zenekara játszik.

SZÍNHÁZ.

— (Makó és a szegedi színház. Szegedről írják: Janovics Jenő dr. színiigazgató tegnap délelőtt beadta a tanács iktatóba felebbezését s tanács ismeretes határozata ellen, amelyben a színházat hat évre Makó Lajos színiigazgatónak ítélte oda a tanács. Az érdekes föllebbezés különösen az igazgató és szintársulat erkölcsi és egzisztenciális érdekeit hangsúlyozza.

— (K. Hegyessy Mari vendégszerepe.) Csongrádról jelentik: Hegyessy Mari négy estén át vendégszerepelt. Az itten közönség nagy ovációkban részesítette a kiváló művésznőt. Fellépett Fedora, Kaméliás hölgy és Stuart Mária címszerepeiben és a Lovodi árvában. Játéka átértett igazságával hatott és teljesen elragadta a hallgatóságot. A közönség Hegyessy Mari játéka hatására elhatározta, hogy színpártoló egyesületet alakít és minden erejükkel igyekeznek, hogy mielőbb állandó színház építtessék. Jellemző, hogy Hegyessy elutazásakor a vasuti pályaházban két gazdálkodó polgár neje üdvözlő beszéddel bucsuzott el az ünnepezt művésznőtől.

TAVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

Párizs aug. 23. A Matim csifui távirata szerint a japánok állítólag elfoglalták Liaotesant. Az orosz hajók a távirat szerint a múlt éjjel elhagyták a Port-Arthuri kikötőt.

Berlin, aug. 23. Port-Arthurban általános az elkeseredés. A japánok egyre jobban szorítják vissza az oroszokat a várba. Egy-két helyen ugyan visszaszorították a támadó felet, de azért a japán vasgyűrű egyre szorosabban veszi körül a várat.

Pétervár, aug. 23. Kuropatkin visszavonulása teljes rendben és tervszerűen megy végbe. Csapatok Mukden körül foglalnak el majd csak erősebb pozíciókat. Liaojangban körülbelül 20.000 ember marad. Ez a hátvéd összeköttetésben marad azonban a főcsapatokkal, de utasítást nyert szintén lassabb visszavonulásra, hogy feltartóztassa a japánokat. Elvégből folyton csatározásba bocsátkozik a japán előőrsekkel.

London, aug. 23. Jelentékenyebb előnyomulásról nem érkezik hír. Mindössze a Galamb-öböl erődítménye, amelyről amelyről a japánokat tegnap visszaszorították, került a japánok kezébe. Az erődől nyugat felől hathatosan támadható a vár. A japán hadsereg folyton kapja az erősítéseket Dalni és a Galamb-öböl felől. Az általános rohamot ma kísérik meg.

London, aug. 23. Port-Arthurban a hosszú ostrom alatt ugy megszokták a japánok bombázását, hogy az egyik kínai színházban megkezdték az előadást. A tegnapi előadásnál azonban némi akadály történt, mert előadás alatt egy japán bomba belecsapott a színházba. A robbanás mintegy száz embert tépet szét.

Halálos baleset.

Miskolc, aug 29 Homorogdi Liechtenstein Józsefet, a város egyik legtekintélyesebb polgárát, a miskolci szabad-eivü párt elnökét, ma délután súlyos kimenetelű baleset érte. Liechtenstein kocsi a tanyájára indult és a zsolnai úton lovai beleütköztek az országutat simító hengerlőbe, mire a lovak megvadultak és félreugrottak. A kocsi és Liechtenstein a kocsiból kiröpültek, utóbbi súlyosan megsérült, jobb keze négy ujja teljesen összesen összezuzódott. A lovak tovaszárgáltak és a kocsi kinek semmi baja sem történt, nagynehezen tudta a megvadult állatokat megállítani. Liechtensteint egy arra haladó kocsi felvette és városi lakásába szállította. Az eset a városban, a hol Liechtenstein közkedveltségnek örvend, mély részvétet kelt.

Esik az eső.

Magyar Kanizsa, aug. 23. Tegnap este óriási szélvihar dühöngött, utána nyolc heti szárazság mulva kevés eső esett.

Barcs, aug. 23. A két hét előtti kevés esőzésre és a hosszantartó szárazság után ma délután 1 és 2 óra között nyugat felől erős vihar támadt, mely után bő záporosó áztatta a földet, mely jótekonnyan hatott a növényzetre. Az idő boros maradt és további esőre van kilátás.

Deés, aug. 23. A tartós szárazság annyira elpusztította a mezőt és a legelőt, hogy mindinkább érezhetővé válik a takarmányhiány. Egy szekér széna ára 80 korona. Még inkább mutatkozik a takarmányhiány hatása az állatállományon, melynek értéke 50 százalékkal csökkent és még féláron sem igen akadnak vevők.

Ékszer rablás.

Kolozsvár, aug. 23. A Tiger féle legrégebbi üzletet az éjjel ismeretlen tettesek kirabolták. Az elvitt különféle ékszerek, arany és ezüst neműek értéke mintegy harmincezer koronát képvisel.

Gabonatözsde.

Budapest, augusztus 23. Buzakinál jó, vételkedv élénk. — Szilárd iránzat mellett 60,000 métermázsa került forgalomba 20, közben 7 és fél fillérral drágább áron. Egyébb gabonanevek közül rozs, tengeri és árpa 10—15 fillérral drágább. Idő: szép.

Buza októbere	11.09—10
„ 1905 áprilisra	10.30—31
Rozs októberre	8.53—54.
„ 1905 áprilisra	8.79—80.
Zab októberre	7.47—48
„ 1905 áprilisra	7.70—72
Tengeri augusztusra	7.65—70.
„ szeptemberre	7.76—77.
„ 1905 májusra	7.68—69
Repe augusztusra	11.50—60

TORVÉNYKEZÉS

§ Debreceni gazdasz — államfogházban. Steiner Arnold, a debreceni gazdasági akadémia hallgatója ki még 20 éves, de már négy párbajért állott a törvényszék előtt, amely kéthónapi államfogházzal büntette a fiatal párbajozót. Az igazságügyi miniszter a tegnapi napra utaltabólt a Vasasszentpéter-utcai lovagvár bhol két hónapot fog ülni.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével
ajánlják kitünő minőségű
fiú és leány fehérneműket

harisnya, kötények, matracok,
paplanok stb. stb. nagy raktárát.
Intézetbeli növendékek
nek előírás szerint.

Határozott árak!

Magyar Király Államvasutak.
Üzletvezetőség Aradon 10635. szám. I.
Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Szolnok bez. — Rákos kiz. Szolnok—Bihar—Püspöki kiz. Ujszász—Hatvan kiz. Ujszász—Jászapáti bez. Karcag—Tiszafüred kiz. Szolnok—Félegyháza kiz. összesen 424 km. hosszú vonalán, valamint a szolnoki forgalmi főnökség hivatalos helyiségeiben használatban lévő összes szolgálati óráknak 1904. évi november hó 1-től számított 3 éven át jó karban tartása, javítása és szabályozása iránt ezennel pályázatot hirdetünk, minélfogva felhívjuk a pályázati kívánó és iparengedellyel bíró órásokat, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a pályáórák jókarban tartására 20635—1904. számhoz“ feliratu borítékba zárt ajánlatukat lepecsételve f. évi szeptember hó 24 én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének általános igazgatási (I.) osztályánál nyújtsák be.

Bánatpénz fejébe 100 korona azaz Egyszáz korona készpénzben. vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi szeptember hó 23-ának déli 12 órájáig alulírt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vételnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, megajánlott összegre való tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulírt üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők. illetve kívánatra postán megküldetnek: feltételezzük tehát ajánlattevőkről; hogy azoka ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják. — A pályáórási székhely Szolnok. — Az ajánlatok feletti határozathozatal az ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett óvadék attól számított 8 napon belül fog kiutaltatni.

Aradon 1904. évi. augusztus hó 14-én.
A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége.

Utánnomás nem díjaztatik.)

BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
E KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

Bortermelők figgelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcán fennálló gépműhelyemben ujtalálmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó fatányérral van ellátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban de olcsó árakban kapható.

Szíves pártfogást kérek, tisztelett

Preizler Mór

málakatos és gépjavitó műhelye

— Abeles-féle állami felügyelet alatt álló középiskolai fiu-internátus —

Debrecenben.

Ezen intézetbe felvétetnek mindazon növendékek, kik Debrecen bármely középiskoláját (gymnásium, reál, kereskedelmi, polgári) látogatják. Az intézetben teljes ellátás, szakképzett tanárok felügyelete alatt tanulmányaikban szigorú ellenőrzést és nevelést nyernek. Modern berendezésű háló-, étkező- és tanuló termek. Egészséges táplálkozás. Mérsékelt díjak. —

Prospektussal szolgál

Az igazgatóság.
Hatvan-u. 23.

Az „Alföldi Takarékpénztár“
 hitelrészes csoportja
**a nyílt számlaköve-
 tések leszámítolását**
 megkezdte.
 Bármely felvilágosítással szive-
 sen szolgál az intézet
 ügyvezetője.

Legrégibb és legnagyobb buter-
 raktár DEBRECENBEN.

BUTOROK.

legnagyobb választékban, jutányos árban,
 izléses és legszolidabb kivitelben csakis

Killer Ede

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECEN,

főpiac, a főtőzsdével szemben
 kaphatók, hol úgy a legszeré-
 nyebb mint a legdiszesebb meny-
 asszonyi kelengyék, szobaberen-
 dezések és díszítések kifogástal-
 anul eszközöltenek.

Fényképező gépek,

lemezek, filmek előhívó
 és rögzítők, aranyfürdők,
 cartonok dus választék-
 ban, gyári áron részlet-
 fizetésre is kaphatók:

Borsos Katánál

Debrecen, Városház épület.

Tanítás és sötétkamara hasz-
 o o nálata díjtalan. o o

Iskolás

fiúk és leányok

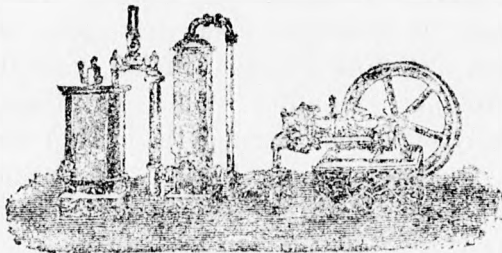
részére kész fehéreneműek, ágy-
 neműek, matrác, ágyterítők,
 paplanok, flaneltakarók, ha-
 risnyák és zsebkendők nagy
 választékban és csakis első-
 rendű minőségben

Kardos Lászlónál

Debrecen, Kossuth-n. 9.

DÉNES B. BUDAPEST, VI., Váci-körút 61.

Braunr és Kalsek utóda Pewal E. mérnök.

kir. szab. gép és motorgyárának magyar-
 országi vezérképviselője és raktára.

legújabb rendszerű benzín-, gáz-, petrolin- és gőz

MOTOROK 2-100

Benzin- és Petrolin-Lokomobilok 2-20. PÉ

ugyanazon motorok szivógáz-berendezéssel ellátva a s
 üzemiséget létezőnkint és óránként 2-8 fillérrel olcsóbb
 árak és kedvező fizetési feltételek. — Árjegyzék ma-
 gyar és bérmertve. Szolid vidéki képviselők alkalmaz-
 tatnak.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-ik SZAM.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arcserpítő s bőrápoló kenőcsét,
 mely teljesen ártalmatlan, nem
 zsíroz, tehát nappal is használható s az arcnak üde-
 séget, finomságot s hamvas ságot kölcsönöz. Az arcot
 tisztítja s fehériti. Kiváló arcsmágnnyel használható
 arcvörösség, májfolt, szemér, szeplő s egyéb tisztáta-
 lanságnál. 1 tégely harmat-crème ára 1 korona. A cré-
 méhez használ-
 landó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcnak
 üde, ifjú szin-
 t kölcsönöz, háromféle szinben kapható u. m.: fehér,
 rózsás s crème szinben. Különö illata, teljesen ártal-
 matlan volta s finomsága által vetekedik minden más
 készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. Próbádohoz
 ára 50 fill. Nagyobb

A Molitergin

a legkiválóbb
 arc s különö-
 sen kézbőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű
 lágyaságot, bárszyszerű finomságot kölcsönöz. Fe-
 hériti az arc- s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem
 zsíroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és
 rögtön! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy
 arcbőrt a legrövideb idő alatt üdév, finommá tesz.
 Megbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, pu-
 hává változtat. Egy üveg Molitergin ára 1 korona.

Dr. Borsos-féle

Növényi-hajszeser.

Meggátolja a hajkihullást,
 a fejbőr megkorpásodását,
 a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől
 illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű.
 Nem zsíroz. Nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen
 ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszesz
 ára 1 vagy 2 korona.

Növényi hajkenőcs.

Dr. Borsos-féle
 Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s in-
 kább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható
 anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is,
 mint a Borsos-féle hajszesz Ezen hajkenőcs is, tel-
 jesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Egy tégelyhajkenőcs
 ára 1 korona

Iztelen csukamáj olaj

A Mihalovits-féle
 teljesen iztelen szagtalan készítmény, mely undó
 nem okoz s e végből a gyermekek azt szivesen sze-
 dik. A Mihalovits-féle

- China-bor.
- China vas-bor.
- Condouangó-bor.
- Pepsin-bor.

Egy üveg ára
 1 korona 60 fill

Szomorodai borból kiváló gonddal készült gyógyborok, éték melyek gyógytökintetében versenyeznek minden e nemű
 készítménnyel

Nagy raktár bel-éskülföldi gyógyszer, különlegességekből.